

Sajenje sadike

Posajena sadika, obeležena s količkom

Foto: Zavod za gozdove Slovenije

Na dno sadilne jamice nasujemo humusno plast izkopane prsti in nanjo razprostremo v naravno lego koreninski pletež sadike. Korenine sadike nato zasipavamo s prstjo (najprej s temnejšo, humozno, potem pa še s spodnjo, svetlejšo) in jo narahlo sproti tlačimo z rokami. Ob korenini ne sme biti praznih prostorov. Jamico nato do konca zasujemo s preostalo prstjo in rahlo potlačimo z nogo, da ne poškodujemo korenin. Po sajenju tla okoli sadike zastremo s suhim listjem in travo, ki zadržujeta vlago in ščitita korenine pred izsušitvijo. Če je potrebna

zaščita sadik pred objedanjem divjadi, sadike zaščitimo s količki, tulci ali odvrtačnimi premazi, v posameznih primerih pa celotno površino ograjimo z ograjo. Tudi materiali za zaščito sadik se financirajo iz državnega proračuna.

Če bomo upoštevali pravila ravnanja s sadikami gozdnega drevja, bo uspeh obnove gozda s sajenjem zagotovljen. S tem bomo zasnovali ustrezne temelje za pester in stabilen gozd v prihodnosti, ki bo nam in našim zanamcem nudil, poleg vseh drugih dobrin, tudi bogat vir čebelje paše. ●

Zaščita in barvanje čebeljih panjev

Simon Golob

svetovalec JSSČ za tehnologijo čebelarjenja
simon.golob@czs.si

Leseni panji so podvrženi številnim vplivom okolja, soncu, padavinam in vlagi, ki krajšajo njihovo življenjsko dobo. Zato jih (običajno izpostavljene zunanje dele panja, lahko pa tudi druge) zaščitimo s premazi, priporočljiva pa je tudi mehanska zaščita pred padavinami in neposrednim soncem z nadstreškom ali pa z napuščem čebelnjaka.

Za zaščito lesenih delov panjev se uporabljajo premazi, ki čebelarjem niso škodljivi. Najpogosteje se uporabljajo premazi oz. barve, izdelane na vodni osnovi (nekateri proizvajalci jih označujejo tudi z oznako »okolju prijazno« ali podobno, pri katerih običajno najprej nanesemo temeljni premaz, nato pa še prekrivni premaz) ter laneno ali druga naravna olja. Način nanašanja

premazov in število slojev sta odvisna od posameznega sredstva ter navodil proizvajalca, ki jih je treba pri delu upoštevati. Ne priporoča se uporaba premazov na osnovi topil ter impregnacijskih premazov, ki vsebujejo biocide – sredstva proti lesnim škodljivcem (lahko pa takšna sredstva uporabimo pri zaščiti lesenih delov čebelnjaka, a jih nanašamo v času, ko čebele ne izletavajo, in jih nato v čim krajšem času prekrijemo s premazom na vodni osnovi). Panji se najlažje prebarvajo, ko v njih ni čebel. Tako lahko nemoteno in temeljito zaščitimo nove panje, panje za rezervne družine v času neuporabe ter dele nakladnih panjev, ki jih lahko zamenjamo z drugimi ter obnovimo brez prisotnosti čebel. Če pa obnavljamo barvo na panjih, v katerih so čebele, je primeren čas za to opravilo jesen ali zgodnja pomlad, ko čebele ne izletavajo intenzivno ter obenem zunanje temperature niso prenizke, da bi onemogočale delovanje in sušenje zaščitnih premazov. Pred začetkom del s peno za izolacijo panjev zapremo žrela panjev, odpremo zračne lopute na zadnjih vratih (pri AŽ-panjih) ter v čim

Prebarvan nakladni panj

krajšem času opravimo brušenje površin in nanos premaza. Ko se ta posuši, žrela ponovno odpremo. Lesene površine pred nanašanjem pripravimo z brušenjem ter z njih očistimo prah, nečistoče in morebitne mastne madeže, nato pa s čopičem, valjčkom ali z brizganjem nanesemo premaz.

Čebelarji se pogosto sprašujemo tudi, katere barve in vzorce uporabiti na panjih. Več o čebeljem vidu in zaznavanju posameznih barv si lahko preberete v članku dr. Janeza Prešerna, objavljenem v SČ 3/2010 na str. 68. V elektronski obliki ga najdete tudi v Digitalni knjižnici Slovenije. Glede na zapis se priporoča, da se večje ploskve panjev pobarvajo z več odtenki modre ter z rumeno, zeleno in oranžno barvo. Poleg tega se lahko uporabijo tudi preproste linije ter vzorci, ki spominjajo na cvetove. ■

Moje izkušnje z barvanjem panjev

Pri zaščiti in barvanju novih panjev je po moji izkušnji nujno, da panj najprej zaščitimo z osnovnim prozornim premazom, in to z notranje in zunanje strani. V ta namen uporabljam Belinkin Belles in do sedaj nisem imel še nobenih problemov z zastrupitvijo čebel. Posebej je to pomembno pri nakladnih panjih, saj so ti veliko bolj izpostavljeni vremenskim vplivom

kot AŽ-panji, zloženi v čebelnjaku. Do sedaj se mi je za barvanje panjev najbolje obnesla barva Sigma, ki mi po desetih letih na nakladnih panjih še ni razpokala (prilagam sliko). Uporabljam svetle barve, ki odbijejo več sončne toplote, so tudi lepšega videza, vsaj za moje oko in najbrž tudi za čebele.

Brane Borštnik

Še nekaj besed o barvanju panjev ...

Lepo pobarvani in morda še poslikani panji so prava paša za oči, je pa tako delo tudi zamudno. Nekdo, ki ima 50, 100 ali celo več sto panjev, si lahko olajša delo tudi z uporabo kompresorja in pištole za barvanje, če v bližini čebelnjaka nima elektrike, pa potrebuje še agregat. Barva iz pištole se razprši, zato potrebujemo dva primerno velika kartona, da zaščitimo sosednje panje. Priporočljivo je imeti še pomočnika, ki bo ta dva kartona držal (če dela samo eden, je treba kartone tlačiti v reže in delo je veliko bolj zamudno). S kartoni zaščitimo en vogal in dve stranici, pobarvamo, kolikor gre, nato zaščitimo nasprotni vogal in nasprotni stranici, spet pobarvamo ... In tako vse panje, ki smo jih imeli namen pobarvati s to barvo. Nato ostanek barve odlijemo, posodo za barvo operemo z vodo in po istem postopku barvamo z naslednjo barvo ... Ta sistem ni dober samo za AŽ-, temveč tudi za nakladne panje, kjer moramo barvati vse štiri stranice. Barva se lepo razporedi in zapolni vse špranje, v katerih bi se sicer nabirala voda. Bistvo takega načina barvanja je predvsem, da lahko

barvaš naseljene panje. Ob primerni temperaturi (okrog 8 °C), ko čebele ne letijo, s penasto gumo zatesniš žrela panjev, pobarvaš, pol ure kasneje pa je barva že suha in panje lahko odpreš.

Pri nas za zaščito nakladnih panjev namesto barvanja uporabljamo parafin. Ne kakršnega koli, uporabljamo parafin, ki je primeren za sveče, ki jih kurimo v zaprtih prostorih.

V dovolj velik kotel iz nerjaveče pločevine damo dovolj parafina, da bo, ko se stopi, prekril naklado, ga stopimo in grejemo, da zavre. Vsaka naklada je v kotlu slabih deset minut. V tem času se stopi ves vosek na stenah naklade, uničijo se vse bolezenske klice ali škodljivci in les se površinsko napije parafina. Kar je pri tem še pomembno, je, da se tak les ne zvija več tako močno kot surov in zato naklade ne razpadajo. Take naklade so zaščitene za naslednjih deset let. Saj ni res, pa je ... Nekatere naše naklade so stare skoraj 50 let, pa jim ni videti.

Marija Sivec, čebelarska mojstrica